

Safonau'r Gymraeg

Adroddiad Blynyddol ar 2017/2018

Mae'r adroddiad hwn wedi'i gynhyrchu yn unol â gofynion safonau'r Gymraeg

Mae'r adroddiad hwn ar gael yn Saesneg hefyd | This report is also available in English

Cyswllt

Cysylltwch â ni ar cymraeg@wno.org.uk os hoffech ragor o wybodaeth am yr adroddiad hwn.

Cyflwyniad

Rhoddodd safonau'r Gymraeg, a gyflwynwyd fel rhan o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011, fframwaith cyfreithiol yn ei le sy'n rhoi hawl i unigolion gael mynediad i wasanaethau penodol drwy gyfrwng y Gymraeg.

Mae Opera Cenedlaethol Cymru (WNO) yn destun y safonau ac, ers Ionawr 2017, rydym wedi cydymffurfio â chyfanswm o 136 o safonau sy'n ymdrin â'r meysydd a ganlyn:

Safonau	Cyfanswm
Cyflenwi Gwasanaethau – Sy'n ymwneud â'r ffordd yr ydym yn cyflenwi gwasanaethau i'r cyhoedd	57
Llunio Polisi – Sy'n ymwneud â'n penderfyniadau polisi	9
Gweithredol – Sy'n ymwneud â darpariaethau i'n staff	42
Cadw Cofnodion – Sy'n ymwneud â sut yr ydym yn cadw cofnodion	8
Atodol – Sy'n ymwneud â sut yr ydym yn adrodd am gynnydd	20

Mae WNO wedi ymrwymo i gyflawni'r safonau – mae ein treftadaeth Gymreig a'r iaith Gymraeg yn bwysig i ni a dyma'r hyn sy'n ein gwneud yn unigryw. Rydym yn sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na Saesneg pan fyddwn yn:

- Ysgrifennu llythyrau neu e-bost
- Derbyn galwadau ffôn
- Trefnu cyfarfodydd a digwyddiadau
- Hyrwyddo ein gwaith mewn deunydd wedi'i argraffu neu ar-lein
- Defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol
- Cyhoeddi unrhyw ddogfennau cyhoeddus
- Darparu gwasanaeth derbynfa yn ystod ein cynyrchiadau

Mae hwn, ein hail adroddiad, yn ymdrin â blwyddyn ariannol 2017/2018 a ddaeth i ben ar 31 Awst 2018.

Trosolwg

Cynhyrchwyd **Cynllun Gweithredu** manwl a oedd yn amlygu'r gwaith oedd ei angen i sicrhau y byddem yn medru cydymffurfio erbyn y dyddiad cyflwyno. Roedd staff allweddol a thimau perthnasol yn rhan o gynhyrchu'r cynllun a chynhyrchwyd **canllawiau a dogfennau** newydd a diwygiedig a oedd yn ymdrin ag amrediad eang o feysydd i helpu staff WNO i gydymffurfio.

Fel rhan o hyn, datblygwyd **Ymrwymiad i'r Iaith Gymraeg** newydd, wedi'i dylunio i esbonio i'r cyhoedd ynghylch sut rydym yn bwriadu darparu gwasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg. Fel rhan o'r gwaith paratoi, datblygwyd **ymgyrch gyfathrebu fewnol**, a'r amcanion oedd:

- Codi ymwybyddiaeth y staff am eu cyfrifoldebau yng nghyswllt y safonau
- Amlygu'r help sydd ar gael iddynt yn eu bywydau gwaith o ddydd i ddydd

Safonau cyflenwi gwasanaethau – Uchafbwyntiau

Rydym yn falch iawn gyda sut mae ein staff wedi mynd i'r afael â'r safonau, ac ystyrir bod cydymffurfio bellach yn 'fusnes arferol' mewn adrannau allweddol, gyda'r Cyfarwyddwr Marchnata a Gwerthiant yn parhau i ddarparu arweinyddiaeth sefydliadol ar y safonau o safbwynt gweithredol.

Yn ystod y flwyddyn, fe wnaethom lansio ein gwefan newydd, gan weithio'n agos gyda'r dylunwyr a'n hymgyngorwyr iaith, fe wnaethom sicrhau ei bod yn cydymffurfio'n llwyr â gofynion y safonau. Yn ogystal, mae tudalen benodol ar y safle sy'n gartref i bopeth sy'n ymwneud â'r safonau eu hunain.

Fe wnaethom adolygu a diweddarau ein Canllaw Brand ac Arddull er mwyn sicrhau bod gofynion y safonau yn cael eu hystyried, gan helpu staff i gydymffurfio a sicrhau arddull a ffurf gyson i'n deunyddiau argraffedig a digidol.

Safonau cyflenwi gwasanaethau – cydymffurfio a chwynion

Credwn ein bod yn cydymffurfio'n llwyddiannus â gofynion yr holl safonau sydd wedi'u gosod o fewn y dosbarth hwn.

Yn ystod y cyfnod adrodd, ni dderbyniwyd unrhyw gwynion ynghylch y ffordd yr ydym yn cydymffurfio â'r safonau Cyflenwi Gwasanaethau.

Safonau llunio polisi - Uchafbwyntiau

Wedi datblygu matrices asesu polisi, rydym yn parhau i wneud defnydd o'r teclyn i asesu effaith polisiâu newydd a diwygiedig perthnasol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg. Mae'r un teclyn yn sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffaithiol na Saesneg.

Safonau llunio polisi – cydymffurfio a chwynion

Credwn ein bod yn cydymffurfio'n llwyddiannus â gofynion yr holl safonau sydd wedi'u gosod o fewn y dosbarth hwn.

Yn ystod y cyfnod adrodd, ni dderbyniwyd unrhyw gwynion ynghylch y ffordd yr ydym yn cydymffurfio â'r safonau Llunio Polisi.

Safonau gweithredol – Uchafbwyntiau

Fe wnaethom ddarparu sesiynau briffio ac atgoffa i staff ynghylch gofynion y safonau, gan sicrhau bod negeseuon allweddol yn cael eu hatgyfnerthu. Mae'r rhain yn cynnwys:

- Sicrhau ein bod yn ysgrifennu at rywun yn ddwyieithog pan fyddwn yn ysgrifennu atynt am y tro cyntaf neu os nad ydym yn gwybod ym mha iaith yr hoffent i ni ohebu â nhw
- Sicrhau ein bod yn datgan yn glir yn ein gohebiaeth, ein hysbysebion a'n cyhoeddiadau ein bod yn croesawu cyswllt drwy gyfrwng y Gymraeg
- Sicrhau bod bob aelod o'n staff sy'n derbyn galwadau ffôn yn uniongyrchol gan y cyhoedd yn eu cyfarch nhw yn Gymraeg
- Sicrhau bod yr holl ddogfennau, deunyddiau hyrwyddo a hysbysebion yr ydym yn eu cynhyrchu ar gael yn Gymraeg a Saesneg a bod y naill iaith yn ymddangos mor flaengar â'r llall

Safonau Gweithredol – gofynion adrodd penodol

Yn unol â gofynion y safonau, rydym yn ystyried yr angen am sgiliau iaith Gymraeg ar gyfer pob swydd newydd neu swydd wag yr ydym yn eu hysbysebu. Yn ystod y cyfnod adrodd, fe wnaethom hysbysebu cyfanswm o 51 swydd, ac fe'u dosbarthwyd fel a ganlyn:

Cyfanswm nifer y swyddi a hysbysebwyd yn ystod y cyfnod adrodd	51
Swyddi lle roedd sgiliau iaith Gymraeg yn hanfodol	1
Swyddi lle roedd angen dysgu sgiliau iaith Gymraeg ar ôl cael eich penodi i'r swydd	0
Swyddi lle roedd sgiliau iaith Gymraeg yn ddymunol	50
Swyddi lle nad oedd sgiliau iaith Gymraeg yn angenrheidiol	0

Yn unol â gofynion y safonau, rydym yn cadw cofnod o sgiliau iaith Gymraeg ein staff. Yn seiliedig ar holiadur hunan-asesu, mae nifer y staff a wnaeth asesu eu hunain fel bod ganddynt sgiliau iaith Gymraeg, fel a ganlyn:

Cyfanswm nifer y staff ar ddiwedd y flwyddyn	263	
Sgiliau iaith Gymraeg	Nifer	%
Staff gyda sgiliau gwranddo, darllen, siarad ac ysgrifennu Cymraeg, yn seiliedig ar hunan-asesiad (lefel 3 ac uwch)	20	8
Staff gyda sgiliau gwranddo, darllen, siarad ac ysgrifennu Cymraeg sylfaenol, yn seiliedig ar hunan-asesiad (lefelau 1 a 2)	88	33
Staff heb unrhyw sgiliau neu heb gwblhau asesiad ar ddiwedd y flwyddyn	154	59

Yn unol â gofynion y safonau, rydym yn cynnig hyfforddiant drwy gyfrwn y Gymraeg yn y meysydd a ganlyn, pan fo hyfforddiant yn cael ei ddarparu yn Saesneg:

- Recriwtio a chyfweld
- Rheoli perfformiad
- Cwynion a gweithdrefnau disgyblu
- Hyfforddiant Sefydlu
- Ymdrin â'r cyhoedd
- Iechyd a Diogelwch

Yn ystod y cyfnod adrodd, ni wnaeth yr un person a fynychodd y cyrsiau perthnasol nodi y byddent yn dymuno derbyn yr hyfforddiant drwy gyfrwn y Gymraeg. Fodd bynnag, gallwn gadarnhau fod gennym weithdrefnau yn eu lle i ymateb pe byddai'r cynnig yn cael ei dderbyn.

Fel cyflogwr, rydym yn annog ein staff i ddysgu neu wella eu sgiliau Cymraeg. Yn ystod y flwyddyn, fe wnaeth 22 aelod o staff gofrestru ar yr hyfforddiant ar-lein 'Cymraeg Gwaith', fe

wnaeth un aelod o staff ymgymryd â chwrs preswyl wythnos o hyd tra bod un arall wedi bod yn mynychu dosbarthiadau wythnosol.

Yn sgil cynnydd yn y diddordeb mewn gwersi Cymraeg, rydym yn bwriadu ymdrin â hyn yn fwy strategol ac â mwy o ffocws yn y dyfodol drwy ymgymryd ag ymarferiad mapio ar gyfer y staff i gyd er mwyn sefydlu beth yw eu gofynion.

Safonau Gweithredol – cydymffurfio a chwynion

Credwn ein bod yn cydymffurfio'n llwyddiannus â gofynion yr holl safonau sydd wedi'u gosod o fewn y dosbarth hwn.

Yn ystod y cyfnod adrodd, ni dderbyniwyd unrhyw gwynion ynghylch y ffordd yr ydym yn cydymffurfio â'r safonau Gweithredol.